

Sundbyberg 2026-02-06

Diarienummer: A2025/00949

Vår referens:

Annica Nilsson

annica.nilsson@funktionsratt.se

Mottagare:

Arbetsmarknadsdepartementet

a.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: a.a@regeringskansliet.se

Remissvar: Ny reglering för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten SOU 2025:74

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 5 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar drygt 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sedan 2009 är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning gällande i Sverige. Därigenom är Sverige som stat skyldig att förverkliga rättigheterna i konventionen.

Funktionsrätt Sveriges synpunkter

Övergripande synpunkter

Förslagen berör i stor utsträckning våra målgrupper, personer med funktionsnedsättning, trots det har vi inte remitterats. Vi hoppas

dock att ni ändå tar hänsyn till vårt svar och lägger till oss i era listor så att ni får del av våra synpunkter.

Funktionsrätt Sveriges huvudsakliga synpunkter:

- Vi tillstyrker förslag som skapar bättre förutsättningar för Arbetsförmedlingen att få del av nödvändig information.
- Vi tillstyrker att Arbetsförmedlingen behöver och ska kunna genomföra kontrollbesök hos arbetsgivare och anordnare.
- Det är bra att Arbetsförmedlingens möjligheter att säkra enskilda avtalsenliga villkor effektiviseras och förbättras, likaså myndighetens möjligheter att kontrollera att villkor efterlevs, verka för att minska missbruk samt att ledtiderna minskar.
- Resursbesparingar som förslagen medför bör användas för att intensifiera stödet till arbetssökanden med funktionsnedsättning som ofta möter stora utmaningar på arbetsmarknaden samtidigt som stödet från myndigheten inte sällan är bristfälligt.

Synpunkter på enskilda förslag

4 Förbättrat informationsutbyte för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

4.5.1 Det behövs ändringar i nuvarande regelverk

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens bedömning att regeländringar som möjliggör förbättrat informationsutbyte för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bör vara specifika snarare än generellt utformade. Specifikt utformad reglering ger större möjligheter att skydda den enskildes personliga integritet och minskar risk för att överskottsinformation hämtas in eller att sekretessbelagda uppgifter lämnas ut felaktigt.

4.6.1 Arbetsförmedlingens behov av information om utbildning

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens bedömning att Arbetsförmedlingens tillgång till information som rör en arbetssökandes utbildning behöver förbättras för att myndigheten på ett mer effektivt sätt ska kunna utföra sina uppgifter inom den

arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Vi förstår att det är tidskrävande att få in fullständiga uppgifter om gymnasiebehörighet, betyg och liknande uppgifter från arbetssökande och ser att det finns effektivitetsvinster att göra som sparar tid och arbete för både den arbetssökande och för myndigheten.

4.6.2 En skyldighet för Universitets- och högskolerådet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag om att Universitets- och högskolerådet på begäran ska lämna uppgifter om en arbetssökandes gymnasiala meriter till Arbetsförmedlingen, om uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Vi ser fördelar med att informationsdelningen blir mer effektiv, att myndigheten bättre kan följa upp samt att felaktigheter minskar.

4.6.5 En skyldighet för universitet och högskolor att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag som innebär att universitet och högskolor på begäran ska lämna uppgifter om en arbetssökandes ansökan, antagning, deltagande i studier, studiernas tid och omfattning och examen till Arbetsförmedlingen om uppgiften behövs för att Arbetsförmedlingen ska kunna utföra sina uppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

4.6.8 En skyldighet för folkhögskolor att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Funktionsrätt Sverige tillstyrker att en skyldighet införs för folkhögskolor att på begäran lämna uppgifter om en arbetssökandes ansökan, antagning, deltagande i studier, studiernas tid och omfattning, intyg och studieomdöme från studierna till Arbetsförmedlingen, om uppgiften behövs för att Arbetsförmedlingen ska kunna utföra sina uppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

4.7 Utökade möjligheter för Arbetsförmedlingen att begära in uppgifter från kreditinstitut och försäkringsgivare

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag som innebär att ett kreditinstitut på begäran ska lämna uppgifter till

Arbetsförmedlingen om en arbetsgivares förhållande till institutet, om uppgifterna behövs för att kontrollera om lön har betalats ut till den som har eller har haft en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen och i så fall med vilket belopp. Ett kreditinstitut ska på begäran också lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om vilket förhållande till institutet en enskild som har eller har haft en sådan anställning har, om uppgifterna behövs för att fastställa om personen är innehavare av ett visst konto.

Vi tillstyrker utredningens förslag som innebär att en försäkringsgivare på begäran ska lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om en enskilds förhållande till företaget, om uppgifterna behövs i ett ärende om anställning med ekonomiskt stöd för att kontrollera om den som är aktuell för en sådan anställning kommer att omfattas av någon försäkring, likaså om enskild som har eller har haft en anställning med ekonomiskt stöd omfattas eller har omfattats av någon försäkring.

4.8 Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och Samhall Aktiebolag

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens bedömning (4.8.1) att utbytet av information från Arbetsförmedlingen till Samhall behöver förbättras för att Samhall ska kunna fullgöra sin uppgift att producera efterfrågade varor och tjänster och genom detta skapa meningsfulla och utvecklande arbeten åt personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Funktionsrätt Sverige tillstyrker att en sekretessbrytande bestämmelse införs (4.8.2) så att Samhall får del av de uppgifter som behövs för att kunna ge arbetstagare med funktionsnedsättning det stöd och de arbetsuppgifter som fungerar för den enskilde, till exempel uppgifter om på vilket sätt den arbetssökandes arbetsförmåga är påverkad och vilka arbetsanpassningar och arbetshjälpmedel som kan behövas i arbetet eller som har prövats tidigare. Vi kan inte nog betona vikten av att funktionsnedsättningens konsekvenser i förhållande till arbete liksom anpassningsbehov är väl kända för att skapa de bästa förutsättningarna för snabbt stöd för individen. Att Samhall idag inte får tillgång till sådan information är en stor brist som försvårar och fördröjer snabbt och adekvat stöd för individen.

Vi tillstyrker utredningens förslag om att en utökad tystnadsplikt för Samhall införs (4.8.3) som innebär att den som på grund av

anställning eller på något annat sätt deltar i eller har deltagit i Samhalls verksamhet inte ska obehörigen få röja eller utnyttja vad han eller hon då har fått veta om en anvisad arbetstagares personliga förhållanden. Eftersom den sekretessbrytande bestämmelsen som föreslås möjliggör utlämnande av känsliga uppgifter, är det viktigt att den enskildes integritet skyddas genom en utökad tystnadsplikt hos Samhall.

Vi tillstyrker och välkomnar förslaget att ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att genomföra åtgärder för att skapa samsyn mellan myndigheten och Samhall (4.8.6) om behoven av information utifrån respektive aktörs uppdrag, förbättra dokumentationen i Arbetsförmedlingens handläggning och skapa enhetliga arbetssätt i hela landet. För våra medlemsgrupper är det högst angeläget att Samhall och Arbetsförmedlingen förbättrar sin samverkan och skapar en större samsyn om vilka uppgifter som behöver utbytas för bättre samarbete, kvalitet och snabbare handläggning.

4.10 Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och socialnämnder

Som utredningen påpekar berörs en stor grupp personer både av arbetsmarknadspolitiska insatser och socialtjänstens insatser och ett förbättrat informationsutbyte behövs. Personer med funktionsnedsättning är kraftigt överrepresenterade inom försörjningsstödet.¹ Det är mer än sex gånger vanligare med ekonomiskt bistånd bland personer med insatser enligt SoL än i övrig befolkning. Förekomsten av ekonomiskt bistånd är även högre inom LSS. På senare år har det blivit vanligare med långvarigt ekonomiskt bistånd bland personer med funktionsnedsättning, samtidigt som insatsen minskat bland övrig befolkning. Det finns emellertid skäl att anta att gruppen som har funktionsnedsättning - diagnosticerad eller inte - är långt större än så. Att ha svårt att hantera sin ekonomi kan vara en del av svårigheterna i en funktionsnedsättning, likaså att klara av olika krav på en arbetsplats eller från myndigheter. Mycket talar också för att det finns en underdiagnostisering bland utomeuropeiskt födda personer.²

¹ Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, [Lägesrapport 2024](#), Socialstyrelsen.

² Se bland annat ["Återrapport Uppdrag till Arbetsförmedlingen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden"](#), 9 februari 2023,

Även annat stöd kan behövas för att en person ska få goda förutsättningar på arbetsmarknaden. Boendestöd är exempelvis en relativt vanlig insats för personer med funktionsnedsättning. Som utredningen lyfter fram finns krav på samverkan och samråd mellan Arbetsförmedlingen och socialtjänsten. Det behöver fungera bättre för att förutsättningarna för att enskilda arbetssökande ska få ett ändamålsenligt stöd.

4.10.2 En utökad skyldighet för Arbetsförmedlingen att lämna uppgifter till socialnämnder

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag som innebär att socialnämnden ska ha rätt att hos Arbetsförmedlingen ta del av uppgifter om enskilda avseende vilka insatser och aktiviteter som finns angivna i en arbetssökandes individuella handlingsplan och under vilken tidsperiod de ska genomföras. Vi anser också, liksom Arbetsförmedlingen och SKR, att socialnämnden bör kunna få del av hela den individuella planen, däribland information om eventuell funktionsnedsättning eller ohälsa. Information om hälsa och eventuell funktionsnedsättning och dess påverkan på arbetsförmåga är viktig information som socialtjänsten behöver känna till för att på ett individanpassat sätt kunna utforma insatser som fungerar för individen och på ett bra sätt i övrigt stödja individen.

4.11 Arbetsförmedlingens arbete med informationsförsörjning kan förbättras

Vi instämmer i att myndighetens arbete med informationsförsörjning kan förbättras och tillstyrker utredningens förslag som innebär att regeringen ska ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att bedriva ett flerårigt strategiskt utvecklingsarbete för att myndighetens informationsförsörjning i högre grad ska bidra till att uppnå målen med verksamheten.

Till exempel bollas personer med funktionsnedsättning mellan olika myndighetsanställda och de tvingas upprepa samma information vilket varken är effektivt eller förtroendeingivande och i många fall är det mycket krävande för individen. Det finns stor potential för förbättring i detta avseende. Vi ser också stora behov av regelbundna utvärderingar av insatser som vår målgrupp får del av, så att kvaliteten säkras och ger resultat. Sådan information behöver tas fram. En stor andel av de arbetssökande hos Arbetsförmedlingen har funktionsnedsättning. Därför behöver det tydligt framgå av

uppdraget att myndigheten ska samråda med funktionsrättsrörelsen i utredandet av informationsbehoven.

5 Förutsättningar för Arbetsförmedlingens kontrollbesök

Vi tillstyrker utredningens bedömning att Arbetsförmedlingen behöver kunna genomföra kontrollbesök hos arbetsgivare och anordnare för att kontrollera om förutsättningarna för stöd är uppfyllda och att verksamheten håller hög kvalitet.

Av betänkande framgår följande allvarliga missförhållanden:

”Ett allt vanligare fel som upptäcks är att arbetsgivaren inte följer överenskommelser med Arbetsförmedlingen avseende exempelvis arbetsuppgifter och anpassningar. Det kan också handla om att arbetsgivaren bryter mot anställningsavtal och kollektivavtal, särskilt vad gäller ob-ersättning och övertidsersättning. Ett annat vanligt fel som upptäcks är misstankar om skenanställning eller att arbetsgivaren helt eller delvis saknar verksamhet. Det förekommer också att det vid besök framkommer att arbetstagaren är ägare, verklig företrädare eller på annat sätt har väsentligt inflytande över verksamheten. Vid ett antal besök har det också upptäckts att arbetstagaren redan arbetade där när beslutet om stöd fattades.”

Arbetsförmedlingen behöver ha möjlighet och beredskap att beivra sådana missförhållanden.

Vi tillstyrker och välkomnar utredningens bedömning som innebär att Arbetsförmedlingen har behov av att göra kontrollbesök hos leverantörer som på uppdrag av myndigheten levererar arbetsmarknadspolitiska insatser. Det är en brist att sådana inte i tillräcklig grad görs idag.

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag om att Arbetsförmedlingen ska få besluta om kontrollbesök för att kontrollera om förutsättningarna för ekonomiskt stöd till en arbetsgivare eller anordnare är uppfyllda samt att det inte bör krävas någon misstanke om oegentligheter för att Arbetsförmedlingen ska få besluta om kontrollbesök (5.9.3 samt 5.9.4). Dessa kontrollbesök ska även kunna vara oannonserade för att få ett så sann bild som möjligt.

Med hänsyn till de brister som har framkommit exempelvis gällande den upphandlade insatsen Steg till arbete, **ställer vi oss tveksamma till utredningens förslag att den som ska kontrolleras ska lämna sitt samtycke till att besöket genomförs.** Arbetsförmedlingens framförda uppfattning (s. 535) är att:

”ett pågående ekonomiskt stöd inte kan dras in enbart på grund av att en arbetsgivare eller anordnare vägrar att släppa in myndighetens inspektörer. En sådan vägran leder i stället till att Arbetsförmedlingen startar en fördjupad utredning som i sin tur kan leda till att ett beslut om stöd omprövas. Detta framstår enligt utredningen som en lämplig ordning och det har inte kommit fram att det finns något behov av att ändra den.”

Vi menar att det kan innebära oskäligen dröjsmål samt att viktig information kan missas. Författningsregleras inte möjligheten att göra besök utan samtycke, behöver möjligheten till kontrollbesök regleras i avtal med leverantörerna.

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag att Arbetsförmedlingen ska kunna genomföra kontrollbesök utan att den som ska kontrolleras underrättas om beslutet före besöket (5.9.6). Ett oannonserat kontrollbesök ger, såsom utredningen också beskriver, myndigheten möjlighet att se de verkliga förhållandena hos den som ska kontrolleras.

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag om att Arbetsförmedlingen ska ha möjlighet att besluta om oannonserade kontrollbesök både före beslut om stöd och under pågående stödperiod (5.9.7). Vi anser att det är en brist att utredningen inte föreslår att kontrollbesök även ska få göras efter beslut om stöd. Arbetsförmedlingen har framfört behov av det, efterkontroller ingår också i den definition av kontroll som ”Utredningen om åtgärder mot felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten” utgick från i sitt betänkande 2014 (se s. 538). Den utredningen ansåg att efterkontroller är en viktig komponent för att säkerställa att de i processen genomförda kontrollerna har lett till att slutresultatet blev rätt.

Vi välkomnar dock att förslaget möjliggör kontrollbesök före ett beslut om upphandling. Att det inte sker idag är en brist, att det görs har funktionsrättsrörelsen lyft för Arbetsförmedlingen. Det finns stora behov av att myndigheten kan säkra kvaliteten i leverantörernas verksamheter innan de drar igång, likaså kontrollera att anbuderna är seriösa.

De brister som framkommit genom olika granskningar av Steg till arbete ser vi mycket allvarligt på.³ De visar på behovet av högre krav i anbuderna samt att kontroller sker såväl inför att verksamheterna

³ [Tidningen Arbetets granskning](#). [Sveriges Arbetsterapeuters granskning](#).

drar i gång och löpande. Vi anser det vara högst anmärkningsvärt att Arbetsförmedlingen inte har utformat sina civilrättsliga avtal på ett sådant sätt att de allvarliga bristerna inte har kunnat undvikas. Vi har under senare år stött på stor inkompetens när det gäller upphandling av tjänster avsedda vår målgrupp. Det säger sig självt att det inte är tillräckligt att utreda klagomål, även verksamheten under tid behöver säkras för en målgrupp som personer med funktionsnedsättning.

Vi tillstyrker utredningens förslag att Arbetsförmedlingen ska få genomföra kontrollbesök på den plats där arbetsgivaren eller anordnaren bedriver sin verksamhet (5.9.8). Om verksamheten bedrivs på en plats som används som bostad får kontrollbesök inte genomföras om bostaden enbart används av andra än företrädaren för arbetsgivaren eller anordnaren eller den enskilde som stödet avser. Vi anser dock att Arbetsförmedlingens framförda behov bör tillgodoses som innebär att myndigheten behöver kunna göra kontrollbesök på alla platser (verksamhetslokaler och andra platser) där arbetsgivare eller anordnare bedriver sin verksamhet, kan antas bedriva sin verksamhet eller har uppgett att de bedriver sin verksamhet. Arbetsförmedlingen har föreslagit att kontrollbesök ska få genomföras i en fastighet eller lägenhet som är avsedd att användas som bostad om det finns särskilda skäl för det.

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag om att beslut om kontrollbesök ska inte få överklagas (5.11). En överklagandemöjlighet skulle förta effekten med kontrollbesöket, inte minst då besöken föreslås kunna ske oannonserade.

6 Dataskyddsreglering för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

6.5.5 Lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska upphävas och ersättas av en ny lag

Funktionsrätt Sverige tillstyrker utredningens förslag som innebär att nuvarande lag om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten upphävs och ersätts av en ny lag, lagen om behandling av personuppgifter vid Arbetsförmedlingen. Vi välkomnar en modernisering av regleringen eftersom en tydlig och överskådlig lagstiftning bidrar till ökad

rättssäkerhet och förutsebarhet, vilket också gynnar personer med funktionsnedsättning.

Den nya regleringen ska även medge behandling av känsliga personuppgifter (som rör hälsa/funktionsnedsättning) hos Samhall, leverantörer och AF när det är nödvändigt för att fullgöra uppdraget. Vi instämmer i att ett ökat stöd från Arbetsförmedlingen till den arbetssökande grundas i att myndigheten har rätt förutsättningar att utföra sitt arbete effektivt. Däremot är det som ovan angetts nödvändigt att Samhall och andra leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser har en ökad tystnadsplikt kring dessa personuppgifter.

Med vänlig hälsning

Funktionsrätt Sverige

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Nicklas Mårtensson', with a long horizontal flourish extending to the right.

Nicklas Mårtensson
Ordförande